СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го СЕРПНЯ 1948. — No. 200 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 28, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПОНАД 100 СТУПНІВ ТЕПЛА В СХІДНІХ СТЕЙТАХ

Федеральне бюро погоди в Ню Йорку оприлюднило, що в четвер 26 серпня було в місті 100.8 Фаренгайта тепла і що це був другий найгарячіший день в історії міста Ню Йорку, від коли встановлено метеорологічне бюро. Тому, що таке середовище, як Ню Йорк, це є найбільше місто в Америці, його населення відчуло гарячку найбільше. Бюро погоди заповідає, що спека потриває ще кілька днів не тільки в околиці Ню Йорку, але теж і двох третинах стейтів, головно на сході. Висока температура спричиняє не тільки великі невигоди, але теж і втрати в видатності праці. Деякі фабрики й бюра перестали працювати в четвер негайно після полудня, люди рятуються перед гарячкою купелями й холодними напитками, а витрачують силу внаслідок безсонности серед духоти вночі. Кілька осіб згинули внаслідок сонячного удару.

КОМУНІЗМ СТАНЕ ПРЕДМЕТОМ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ.

Вашингтон. — Сенатор Реверкомб з Вирджінії, який переводить слідство в сенатській комісії над комуністичними заліями в уряді, заповів, що республиканці підіймуть цю справу під час передвиборчої [illegible] Вони піднесуть закид проти демократичної адміністрації, що вона не поробила старань за усунення комуністів з урядових становищ.

Буденц в справі комунізму Гісса.

Комісія неамериканських діянь в палаті репрезентантів покликала бувшого редактора комуністичної газети Луїса Буденца на свідка в справі Алджера Гісса. Гісс був колись високим урядовцем департаменту стейту й інших департаментів і про його діяльність як комуністичного агента в уряді свідчив Витакер Чемберс, колишній комуніст, тепер співробітник Таймс-Магазину в Н юЙорку. Тому, що Гісс рішучо відпирається всяких звязків з комунізмом та відпекується знайомства з Чемберсом, комісія зажадала свідоцтва Буденца, який, як колишній редактор комуністичного „Дейлі Воркера", знає відносини й людей в Комуністичній партії. Буденц зізнав під присягою в комісії, що хоч він не знав Гісса особисто, то він самий і комуністичні провідники вважали Гісса за „свого" і як такого, що „стоїть під комуністичною дисципліною". Буденц заявив теж, що Лі Пресмен і Джан Абт, Нейтан Витт теж вели комуністичну роботу, коли були в федеральній службі. Згадані три особи є тепер головними співпрацівниками Генрія Волеса в його Прогресивній партії.

НАУКОВЦІ ВИПЛЕКАЛИ КОРОТШУ КУКУРУДЗУ.

Брукгейвен, на Лонг Айленді, Н. Й. — Д-р Ралф Синглетон, старший генетисист в Краєвій Лябораторії, який студіює наслідки радіювання на покоління в майбутності, оприлюднив, що йому вдалося змінити довжину кукурудзяного била. Било буде сягати тільки висоти людини й тому чоловік буде міг ломити кукурудзу без тбуднощів. Звичайна кукурудза росте до висоти 14 стіп, а це перешкаджає фармерам при зборі.

ПОСАДНИК ОБОРОНЮЄ ПРАВО СВОБОДИ ПРОМОВ НА ВУЛИЦЯХ.

Ню Йорк. — Серед передвиборчої кампанії найбільш крикливими й голосними роблять себе ліві елементи у такому місті, як Ню Йорк. Вони використовують кожну нагоду, щоб виголошувати промови на вулицях. Ці зібрання й промови викликують обурення публики головно тому, що промовці стають в обороні комуністів і волесівців, а таврують усіх їхніх противників. Поліційні власти звідомили посадника Вилйема О'Двайера, що бувають випадки, що публика розганяє такі зібрання і через те приходить до сутичок з поліцією, яка не в силі дати завжди охорону промовцям. Посадник О'Дваєр звернувся до поліційного комісаря зі зазивом, щоб він усіми силами старався охоронити свободу промов на вулицях Ню Йорку і не допускати до розбивання зібрань. Він покликався на конституційні постанови в цій справі і [illegible] й „генгстерство" спроби розбивання зібрань.

КОНГРЕС НЕ ДОПИСАВ У СПРАВІ МЕШКАНЬ — КАЖЕ АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ.

Шікаго. — Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці вийшла з критикою діяльности минулого конгресу, заявляючи, що конгрес не дописав головно у своїм законодавстві в справі для побудови мешкальних домів під час останньої сесії. Головною недостачею закону про мешкання є те, що він дає допомогу приватним підприємцям при розбудові домів, а не дає спроможности робітникам та ветеранам будувати доми для себе. Перегляд мешкань по містах, переведений А. Ф. П. виказує, що 20% всіх міських родин або здвоїли число осіб у своїх мешканнях, або вибралися жити на возах („трейлерс").

ЩЕ ОДИН МІСТ НА РІЦІ ГУДСОНІ.

Ню Йорк.—Пороблено пляни побудови мосту на ріці Гудсоні цим разом між містами Кінгстон, в повіті Олстер, і Райнкліф, в повіті Дочес. Його головний лук буде довгий на 1,700 стіп, отже це буде восьмий найдовший мостовий лук на світі, а другий на ріці Гудсоні. Міст між Кінгстоном і Райнкліфом буде довгий на одну й одну третю милі, буде широкий на 45 стіп і получить з собою головні шляхи по обох боках ріки Гудсону, які ведуть з Ню Йорку в гористі околиці. Коли б плян будови одобрили знавці, він має бути викінчений в 1952 році. Разом з доїздами його довжина буде виносити дві з половиною милі.

Нема загрози негайної війни — стверджує Доллс

Ню Йорк, 26 серпня. — Джан Фостер Доллс, республиканський експерт в закордонній політиці, повернувся з нарад Світової Ради Церков в Амстердамі, в Голандії і схарактеризував перед кореспондентами політичне положення в Европі як спокійніше, ніж на нього глядять з Америки. „Я приїзджу домів без почуття, наче б війна безпосередньо загрожувала світові" — заявив він додатково. Доллс згадав за свою розмову з американським амбасадором до Великої Британії, Луїсом В. Доллесом і переповів її загальний зміст. Казав, що вони оба обговорювали все, включаючи берлінську крізу й загальне положення в Німеччині. Коли його запитали, чи треба глядіти на положення песимістично, чи оптимістично, Доллс відповів: „Це єдине питання, на яке я не в силі дати відповіди". Про себе сказав Доллс, що він буде в політиці безупину під теперішню пору, бо він їде на наради Асамблеї Обєднаних Держав до Парижа.

СОВЄТИ ЗАМКНУЛИ СВІЙ КОНСУЛЯТ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 26 серпня. — Совєтський генеральний консулят, який містився в домі свояків Ракефелера під ч. 7 Іст при 61-шій вулиці, замкнено сьогодні в год. 3:30 зполудня. Знято з нього вивіску про урядові години і лише табличка в російській та англійській мовах з написю, що це консулят, осталася. Генеральний консуль Яков Ломакін поробив усякі приготування до виїзду в суботу 28 серпня, як це було вже передбачене.

Стан Оксани Степанівни Косенкіни.

Головна особа, яка викликала переворот в совєтсько-американських звязках, а це Оксана Степанівна Косенкіна, приходить до сил після вискочення з вікна совєтського консуляту настільки, що лікарі можуть вже перевести операцію її поломаної ноги. У шпиталі Рузвелта, де вона досі перебуває, відвідав її другий учитель совєтської школи, Михайло Самарін, якому вдалося втечи з совєтських лабет без шкоди на здоровю. Вони обоє розплакалися при зустрічі. Дальшою долею Косенкіни займеться Товариство Правничої Допомоги.

Департамент стейту з Вашингтону переслав нюйорській поліції фотографічні знимки листів, які Косенкіна написала перед скоком з вікна консуляту. Один лист написала Косенкіна з фарми фундації Толстоя до консуля Ломакіна, другий найшла поліція в кімнаті консуляту після вискоку Косенкіни і передала консулеві. Оба листи передала совєтська амбасада департаментові стейту на жадання. Змісту листів ще не оприлюднено.

ПІДПИСАНО ЧЕСЬКО-СОВЄТСЬКИЙ ДОГОВІР

Прага, 27. серпня. — З Москви вернулася чеська торговельна делегація та повідомила про підписання там торговельного договору між обома країнами. Договір передбачує товарообмін на суму 100,000,000 долярів в 1949 році.

ПРЕДСТАВНИКИ ЧІЛЕ ВИЇХАЛИ З МОСКВИ.

Москва, 27. серпня. (Ю[illegible]) Сьогодні виїхав з Моск[illegible] Стокгольму в дорозі додому бувший амбасадор Чіле в Совєтах, Давід Круз Окамло. Він вертається з жінкою та трьома дочками, тоді як його син залишається зі своєю російською жінкою, якої совєтські власті не хочуть випустити. Чіле, як відомо, зірвало минулого року дипломатичні стосунки зі Совєтами, закидуючи їм підривну роботу в Чіле.

БОЛЬШЕВИКАМ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ НЮ ЙОРК

Женева, 27 серпня. В тому самому часі, як большевицький консулят в Ню Йорку почав звивати свої манатки та з великими скринями закупленого в цьому місті майна забиратися „на родіну", бо з Ню Йорку його викинули, совєтський представник в Економічній та Соціяльній Раді, що відбуває тепер свою сесію в Женеві, виступив гостро проти Ню Йорку, як столиці Об'єднаних Держав. Большевикові нічого в Ню Йорку не подобалося, ані політична, ані природна погада і ані в літі, ані в зимі. Умовини праці О.Д. в Ню Йорку він назвав „скандальними", мовляв, працюється в „своєрідному ганґарі зі штучним світлом і штучним повітрям".

Комінформ скріпляє свою акцію проти Тіта

Париж, 27 серпня. Останні повідомлення з-поза залізної завіси, потверджені теж офіціяльними комуністичними публікаціями, переконують, що виступ Москви і керованого нею Комінформу проти Тіта і югославської комуністичної партії прибирає щораз грізніших розмірів та заповідає нові комплікації не тільки в „комуністичній сім'ї", але й в міжнародному маштабі. Виявляється, що Комінформ відбув [illegible] наради в справі Тіта та його „зради югославського народу і югославської незалежности". Вислідом цих нарад мала бути конкретна підготовка повстання проти Тіта, що її веде головно большевицька Румунія. Останній протест Тіта проти румунської інтервенції та загроза зірвання дипломатичних стосунків починають нову фазу цеї комуністичної боротьби, вислід якої важко передбачити. В західних дипломатичних колах вважається, що Тіто стоїть тепер перед ділемою, або всеціло підпорядкуватися Москві та рахуватися з „покутою" за дотеперішне становище, або всеціло перейти до табору західних союзників. Крім явної підготовки революції проти Тіта, Москва заповідає теж відповідні економічні санкції проти Югославії, з чим досі Тіто ще не рахувався. Вислід цеї боротьби між Тітом і Комінформом може мати рішальне значення для дальшого розвитку подій теж за самою залізною завісою.

СВІТОВА РАДА ЦЕРКОВ РОЗГЛЯДАЄ СХІДНО-ЗАХІДНУ КРІЗУ.

Амстердам, Голландія, 27-го серпня. — Вчора відбулася друга з черги закрита сесія новоствореної Світової Ради Церков, в якій взяла участь тільки обмежена кількість кореспондентів і тільки після зобов'язання, що вони не подаватимуть до публичного відома перебігу та висліду нарад. На пресовій конференції опісля виявлено, що головним предметом вчорашніх нарад була східно-західна політична кріза. З промовами виступали поодинокі бесідники, при чому ці з-поза залізної завіси, головно чеський представник проф. Громадка, на старий большевицький лад пробували обороняти совєтські „свободи" та осуджувати західний „імперіялізм".

НА РАЙ МОЖНА ДИВИТИСЬ, АЛЕ НЕ ЖИТИ В НЬОМУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. серпня. — Американський уряд повідомив, що практично вже [illegible] нобічних віз на виїзд та на постійне замешкання на американських островах Самоа на Пацифіку. Причиною цего є бажання зберегти первісну красу цеї землі, що її порівнюється з раєм. Острови Самоа відомі зі своєї буйної рістні, чудового клімату та великої первісної краси. Тільки 10% населення там працює за гроші, а все інше лінюхує та живе з ласки природи. Там платиться тільки 5 долярів податку річно і тільки від дорослих чоловіків. Там все можна мати задармо і навіть лікарі не посилають рахунку за прислугу. Не диво, що було щораз більше охотників на виїзд на постійне до цього справжнього „раю на землі". Проте, існують серіозні побоювання, що зі збільшенням населення перестав би існувати не тільки цей рай щодо умовин життя, але й первісної краси природи. Тому американський уряд скасував видачу віз на постійне, дозволяючи туристичні подорожі.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА ВІЙНИ НА КОНГРЕСІ ІНТЕЛЕКТУАЛІСТІВ

Варшава, 27. серпня. В місті Бресляв продовжувався вчора міжнародний конгрес інтелектуалістів, з участю переважаючої кількости представників зі совєтських країн. До попередніх виступів совєтського представника Фадаєва, що накидувався на західну „буржуазно-агресивну" культуру, вчора ще долучився відомий совєтський публіцист Ілля Еренбурґ, лаючи західну культуру, мовляв, це не є жодна культура, тільки варварство. Большевикам відповів спокійно, але недвозначно британський представник, стверджуючи наскрізь політичний характер когресу та виразну воєнну аґітку, що її вже з першого дня почали большевики. В тому самому тоні говорив теж американський представник.

НЕВДАЛИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ „ПУЧ" В БЕРЛІНІ

П'ЯТЬТИСЯЧНА БОЛЬШЕВИЦЬКА ТОВПА ПРОБУВАЛА ЗАХОПИТИ МІСЬКУ РАДУ; 15,000 ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Берлін, 27 серпня. — Берлін, головне вогнище совєтсько-західної політичної крізи, був вчора місцем подій, що можуть приспішити не тільки вирішення долі цього оспорюваного міста, але й мати рішальний вплив на дальший розвиток положення в світі. В приміщенні німецького міського управління в совєтському секторі міста тут мала відбутися вчора сесія Міської Ради, відомої зі свого проти-совєтського наставлення, та на якій мали вибрати представників цего міста до першого західно-німецького парляменту, що має зійтися в американській зоні вже 1-го вересня. Безпосередньо перед засіданням Ради, яке в останній хвилині відкликано, біля 5,000 комуністів влаштували демонстрацію та з окликами „геть з агентами німецького й закордонного капіталу" і т. п. прорвали поліційний кордон та вдерлися до приміщень магістрату. Вони домагалися закриття „збанкротованого магістрату", та вибору іншого, який „співпрацював би з великим Совєтським Союзом" та комуністичних „прав" в західних секторах. В демонстрації взяли участь вже зорганізовані Совєтами „виконавчі комітети", що [illegible] комуністичного перевороту в Мадярщині, Чихословаччині та інших східних країнах. Проте, в Берліні комуністична демонстрація нагло перемінилася у велику проти-комуністичну маніфестацію, в якій взяло участь понад 15,000 осіб. До зібраної маси промовляли визначні німецькі демократичні керівники, заявляючи, що „без огляду на те, як важкою могла б бути найблища зима, ці сили (Совєти і їх німецька комуністична п'ята колона) мусять знати, що наша воля й рішучість є більші, як вони собі уявляють" та що берлінці вже сказали своє „ні" червоним націстам. У Франкфурті американський військовий губернатор, ген. Л. Д. Клей заявив, що „жодні виконкоми не переберуть 2,500,000 німців в західних секторах Берліна, за які Америка є відповідальна". Положення в Берліні до краю напружене.

СОВЄТИ МАЛИ ЗАПРОПОНУВАТИ ПЛЯН РОЗМОВ В СПРАВІ БЕРЛІНА.

Вашингтон, 27 серпня. — З поінформованих джерел тут заявляють, що на останній конференції західних амбасадорів в Кремлі Сталін мав запропонувати плян дальших розмов для полагодження спору у валютовій справі в Берліні. Сталін мав в принціпі визнати за західними союзниками деякі права щодо контролі валюти в місті, тоді як західні союзники мали погодитися, що в місті повинна бути в обігу тільки одна, іменно совєтська валюта. Вправді, зі західного боку вважається пропозиції Сталіна за незадовольняючі, проте вони можуть послужити базою дальших розмов. В західних столицях докищо студіюється совєтський плян та заповідається можливість дальших конференцій в Кремлі. Звертається увагу, що західні союзники, зокрема Америка взагалі не думає дебадувати над проблемою бльокади Берліна, яку

ПЕРЕД СЕСІЄЮ НІМЕЦЬКОЇ КОНСТИТУЦІЙНОЇ АСАМБЛЕЇ.

Франкфурт, Німеччина, 27 серпня. — За чотири дні, 1-го вересня, тут почнеться перша сесія німецької Конституційної Асамблеї, що має ухвалити конституцію західно-німецької федеративної держави. В цьому напрямку вже закінчується підготовку, а ген. Клей заявив, що він задоволений проєктом німецької конституції. Докищо не відомо, чи західні команданти візьмуть участь у відкритті Асамблеї. Ген. Клей заявив, що він одержав запрошення, але участь візьмуть або всі три західні команданти, або жодний з них.

БОЛГАРІЯ І АЛЬБАНІЯ АКТИВНО ДОПОМАГАЮТЬ У ВІЙНІ ПРОТИ ГРЕЦІЇ

Атени, 27 серпня. — Грецький міністер війни, Г. Стратос, повідомив вчора, що грецькі [illegible] що Болгарія і Альбанія беруть активну участь в большевицькій війні проти Греції. На фронті в горах Граммос воювали по большевицькому боці відділи болгарської армії, а болгарські військові літаки переводили розвідчі лети, як це потверджують теж взяті в полон болгарські вояки. В поодиноких районах Греції, головно на самому кордоні з Югославією і Альбанією, ведуться ще очищувальні бої грецької армії проти большевиків, що все наново продираються туди зі сусідніх країн.

ПЛЯН ЕВАКУАЦІЇ АМЕРИКАНЦІВ З НІМЕЧЧИНИ.

Франкфурт, Німеччина, 27 серпня. — На вчорашній звичайній конференції американських військових командантів в Гайдельберґу, ген. Л. Д. Клей потвердив наявність пляну евакуації з Німеччини, американських громадян, головно родин військовиків. Ген. Клей заявив, що цей плян є тільки приготований „на всякий випадок", бо „армія і армія" і вона з „усякими випадками" мусить рахуватися і до них приготовлятися.

МАНЕВРИ БРИТАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Лондон, 27 серпня. — Тут заповіджено, що в дні 23 вересня в Каналі почнуться великі маневри британської фльоти, в яких візьмуть участь всі роди воєнних кораблів. Маневри фльоти будуть комбіновані з вправами авіяції, поділеної на „ворожу" червону та на „свою" синю. Після вправ частина домашньої фльоти відпливе у відвідини до західних Індій та південної Африки. На 3-го вересня заповіджено великі спільні вправи британської і стаціонованої в Британії американської авіяції.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК БИ ВОЛЕС БУВ НИНІ У БІЛОМУ ДОМІ...

Генрі Волес уже веде виборчу кампанію, яка мала б завести його до Білого Дому. Та ледви чи є хто аж таким наївним, щоби припускав, що сам Волес не знає, що він не має ніяких виглядів на перемогу. Одначе комуністи, його аранжери, вмовили в нього, що як він не переможе тепер, то іншим разом і таки засяде в Білому Домі. Та нас не цікавить у цьому випадку, що буде в будуччині, а тільки це, що було б уже нині, коли б так тепер сидів Волес у Вашингтоні. А він міг сидіти, як би не виборчі махінації, які не дозволяли Рузвелтові при його четвертій каденції дати згоду на повний вибір теж й віце-президента, яким був Генрі Волес від 1940 до 1944 року. Як би цього не було, то Волес був би певно знов віце-президентом і став би, по смерти Рузвелта, президентом у такий самий спосіб, як став ним Труман.

Волес ще заки став віце-президентом засідав довгі літа в кабінеті Рузвелта та був одним з тих близьких дорадників, президента, на яких спадає відповідальність за наставлювання комуністів чи комунізуючих на високі державні становища. Коли таке ділось за Рузвелта, то що було б, коли б так сам Волес став президентом держави.

Чим же ж тоді був би Білий Дім у Вашингтоні? Кого б він слухав, яким інтересам служив, який порядок заводив?

На ці питання легко кожному з нас знайти відповідь, коли тільки вдумаємось у ці матеріяли, які дають нам звідомлення зі шпигунських доходжень, які переводить конгресова Комісія для Не-Американських Діянь. Навіть ці що ставляться дуже критично до способу, в який відбуваються ці доходження, з дива не виходять, що за часів адміністрації Френклина Д. Рузвелта стільки комуністів чи комунізуючих займало різні визначні державні становища. Що вони не служили Злученим Державам, це ясне. Рузвелт міг їх формально назначити на урядові становища, але керував ними не Рузвелт, але Сталін через своїх агентів в Америці. Між тими людьми могли бути навіть наївні ліберали, що думали, що служити Рузвелтові й Сталінові, згл. Америці та Росії, це все одно, вважаючи їх союзниками в боротьбі з Гітлером. Таким наївним лібералом міг бути тоді навіть і Генрі Волес, що з волі Рузвелта був призначений Демократичною партією в 1940 році кандидатом на віце-президента держави. Та що з таких наївних совєтофілів могло згодом зробитись, бачимо найкраще по тім, що нині уявляє собою Волес, нинішній кандидат на президента, попираний комуністами і ними назначений на цю кандидатуру. Прямо уявити собі годі, куди Москва нині простягала б уже свою руку, коли вона й без цього загарбала стільки чужих земель і підбила стільки нових народів, поширяючи насилям московський імперіялізм та кремлівську диктатуру. Можна певно сказати, що Европа була б у такому випадку, залишена сама собі, вже ціла в лабетах Москви та кремлівського тоталітаризму. Знов Злучені Держави були б нині обняті полумям величезних страйків, коли не чимсь гіршим, а комуністи були б бодай такими панами, якими були в часі останньої війни та допомагали б Сталінові поширяти комуністичну неволю на щораз дальші території в Европі та Азії, вважаючи це підготовкою до атаки на саму Америку, що мала б стати теж комуністичною.

Постанови про військову службу

Наступного тижня починається реєстрація обовязкових до військової служби. Тому пригадуємо, хто має безумовний обовязок зголоситися до реєстрації, а хто є від цього обовязку звільнений. Звільнення може бути на підставі самого закона, або на підставі розпорядку президента Злучених Держав. Перший розпорядок президента появився 20. серпня й тому місцеві поборові бюра ще не мали нагоди його вияснити. Розпорядок класифікує вийнятих від служби на 13 груп і вони мають свої числа, починаючи від числа II. Тільки число I-A обіймає обовязаних до бранки, а всі інші відпадають.

Обовязані до служби є молодці, що покінчили 19 літ, а не перейшли 25 літ життя. Молодь, що покінчила 18 літ життя, має обовязок себе зареєструвати, хоч до війська не піде. Найстарші будуть покликані насамперед.

Вийняті від служби автоматично на підставі закона такі особи: ветерани, що вислужили найменше 90 днів при війську в часі від нападу на Перл Гарбор (7. грудня, 1941 р.) до покінчення війни з Японією (2. вересня 1945 р.), або такі, які відбули 12 місяців військової служби в часі від 16. вересня 1940 до 24. червня 1948 р., значить до дня, коли ввійшов в життя новий закон про обовязкову військову службу.

Право до відложення служби на підставі закону мають студенти в гайскул до її покінчення („ґрадюейшен"), або до 20 року життя — відповідно до того, що швидше прийде. Коли студент пішов до калежу, він має право покінчити шкільний рік.

На підставі розпорядку президента мають право до відложення служби такі юнаки:

II.-A. — Молодці що відбувають студії в дослідах, на медицині, в наукових розшуках, потрібних для здоровя, безпеченства або добра країни. Вони мають право до проволоки на один рік.

II.-Сі. — Фармерські робітники, або люди, що займаються рільництвом — на таких самих засадах, як в клясі II.-A.

III.-A. — Кожен, хто має когось на утриманні. Тут зараховані такі, що мають жінки або іншу родину на утриманні. До осіб, які мають право на утримання, зараховані: розведена жінка, дитина, тато й мама, дідо й бабка, брат або сестра, — коли вони молодші ніж 18 літ; а коли старші то тільки як неспосібні до праці. Цю точку треба буде вияснити, бо ось тепер молоді побираються безпосередньо перед реєстрацією, а розпорядок не каже, коли подружжа має бути заключене, щоб давало право до відложення служби.

IV.-A. — Єдиний син, який залишився в родині, коли їх було більше, а згинули на війні.

IV.-Бі. — Майже всі урядовці прилюдних установ, отже й такі, що їх вибирають на такі відповідальні становища, як губернатори, віцепрезидент Злучених Держав, судді, конгресмени, асемблимени, й т. п.

IV.-Сі. — Чужинці.

VI.-Ді. — Священики й загалом служителі престола й кандидати на теологічних студіях.

IV.-Е. — Такі, що мають викиди совісти за службу при організації, яка може вбивати людей.

IV.-Ф. — Фізично, умово або морально неспосібні.

V.-A. — Всі зареєстровані, якщо вони переходять поза вік військової служби.

Про реєстрацію в місцевих поборових бюрах була вже згадка кількома наворотами. Найшвидше мають реєструватися такі, що народилися в 1923 р., бо вони найстарші. Вони мають зареєструватися вже в днях 31. серпня й 1. вересня.

Тому, що свіжі іміґранти часто запитують про свої військові повинності в Америці, треба звернути їм увагу на постанову про клясу IV.-A., яка на підставі розпорядку президента є вийнята від обовязку ставати до бранки. Хто з них добровільно хоче вступити до військової служби, хай запитається в місцевім поборовім бюрі про свою придатність.

Марія Зиновія Макарушка.

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва

Провід „Союзу Українок Америки" задумав велике діло: скликати Світовий Конгрес Українського Жіноцтва. Цей перший світовий конгрес в історії українського жіночого руху припадає на час, коли в світі назрівають великі події, які може знову вирішать долю багатьох народів на десятиліття, або й століття. Грядучі події застануть Україну в критичнім положенню. Український нарід не тільки закутий московськими кайданами, але й відділений від цілого світу залізною заслоною. За цею заслоною московський імперіялізм пляново нищить цілі нації, а зокрема українську, як найчисленнішу й найбільш свободолюбну. В Україні знищено безліч безцінних надбань української культури. Усі важніші вищі школи підчинено Москві. Українську православну церкву закріпощено, а українську греко-католицьку зліквідовано.

Поліційний режім Совєтського Союзу цілковито знищив загально признані в усіх демократичних країнах права одиниці, потоптав загально людські почування, вложені Творцем у людські душі. В парі з тим прийшов наступ на родину та її представницю — жінку. Жінку-дружину розлучено зі законним чоловіком, жінці-матері відобрано право виховувати власні діти, дівчині відобрано її честь.

Сувора українська дійсність формувала вдачу й характер української жінки, а заразом накладала на неї окремі завдання. Тож українка звикла не лише в родинних клопотах, але теж у всіх важних діях української держави чи українського народу стояти гідно побіч українських чоловіків.

Пребагата й чарівна українська земля, у своїм центральнім положенні в східній Европі, раз-у-раз ставала здобиччю загарбницьких сусідів-окупантів. З неволею приходила ще й денаціоналізація. Тоді українська жінка „будувала гать, щоб нас море грізне не залило". Вона берегла душу дитини, берегла родину, берегла домашнього вогнища. Селянка, робітниця, міщанка чи інтелектуалістка, не зважаючи на ворожу потопу, сміливо зберігали цінности українського народу, релігію, традицію, мораль та духову, соціяльну й матеріяльну культуру. Матері-виховниці завдячує українська історія багатьох своїх визначних, державних мужів, а жінці-дружині українських хоробрих воїнів, що спокійно й карно стояли в бойових лавах, свідомі що дома розумно й дбайливо заступають їх вірні дружини. Серед боротьби за національне обличчя своєї родини, нерідко приходилось українській жінці змагатися ще й за матеріяльне існування цеї родини, заступаючи своїм дітям батька, що або впав у визвольних змаганнях, або вернувся домів інвалідом. У вихованню й образованню дітей є українська мати небуденним прикладом самопосвяти. Бо чи є ще десь у світі матір-селянка, що живучи в незвичайно прикрім матеріяльнім положенні, сама голодувала, а дітей посилала в школу? І як часто так виховані діти, одинока надія бідної матері, попадали як політичні вязні в польські, московські, мадярські чи німецькі вязниці! Мандрівка української жінки від вязниці до вязниці в пошукуванні своїх рідних, становить окрему сторінку в мартирології українського жіноцтва.

Поруч жінки-героїні сірих будинків, почесне місце належить жінці-воякові, санітарці, інтендантці та розвідчиці у Українських Арміях чи в УПА, та жінці членці українських підпільних організацій.

Червоний окупант заплянував змести українську націю з лиця землі. Тому найперше затакував підставу нації — родину. Розбиваючи українську родину, сподівався погасити вогнище, що його століттями зуміла берегти й піддержувати українська жінка. З цього вогнища черпали живу національну силу члени 45-мільйонової сімї, члени української нації. І хоч українська земля перепоєна далі кровю безборонних жертв та кровю героїчних вояків Української Повстанської Армії, що ведуть важку, нерівну боротьбу, лютому ворогові не вдалося згасити традиційного українського огнища. Це тому, що українська мати враз з першою молитвою вкладала у душу дитини іскру з родинного багаття, іскру любови до обездоленого українського народу. І хоч лихоліття, матеріяльні, а пізніше й політичні, змусили частину українського народу піти широкими шляхами в далекий світ, то ці, що пішли, понесли в своїх душах теж і ці святі іскри. З тих іскор вони заложили нове багаття української спільноти в суворій Канаді, багатій Америці, і пралісах Бразилії й Арґентини, а останньо на руїнах західньої Европи.

Сьогодні, коли Україна не має спромоги сама промовити в обороні своїх прав на вільне життя, обовязок цей, важний і почесний, спадає на українців-вільних громадян обох Америк. Зокрема на українське жіноцтво спадає повинність заговорити перед світом про трагедію цілої української нації та її право до державної самостійности на всіх етнографічних українських землях.

Українки, громадянки вільної землі Вашингтона, скликають Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, який відбудеться в днях 1. і 2. жовтня б. р. у Филаделфії. Ціллю Конгресу буде переглянути дотеперішні осяги українського жіноцтва на американських землях, як і в Европі, а теж застановитися над сучасним положенням української жінки та намітити плян зорганізованої праці усього українського жіноцтва для оборони та визволення України.

Ініціяторки Конгресу надіються, що всі жіночі товариства, клюби й сестрицтва через своїх представниць візьмуть участь у Світовім Конгресі Українського Жіноцтва. Ні світські, ні церковні, жіночі організації не сміють остати байдужними до долі українського народу, його церкви та держави.

Конгрес буде очолювати відома українська письменниця, журналістка й громадянська діячка, б. сенаторка, Достойна Гостя з Канади — Олена Кисілевська. В Конгресі візьмуть участь як гості визначні американки та представниці американських жіночих організацій. Крім представниць з Канади й Америки, прибудуть з Европи чотири представниці „Об'єднання Українських Жінок на Еміграції".

Лише почесне місце для представниці українського жіноцтва за залізною заслоною буде стояти пусткою. Одначе відсутність і мовчанка представниці рідної України буде для нас великою мовою. В ній почуємо стогін батька й криваве ридання матері за дітьми, що виростають під доглядом чужої, варварської влади і кормлені отруєю безвірства. В ній заговорять: селянка на безпросвітній роботі в колгоспі, робітниця при важкій чоловічій праці в копальні та виснажена інтелігентка. У ній грозою понесеться брязкіт кайданів наших мучених сестер і братів; у ній взиватимуть местника мільйони могил без хрестів у тайгах Сибіру і Колими. У цій великій мові буде привіт від української скривавленої землі, від збещещених Церков, від засланих священиків. Там буде благословення Владик української греко-католицької Церкви, що не на владичих престолах, а в київських тюрмах коротають своє мученичє життя. Українська Повстанська Армія теж передасть нам свій юний привіт та зов, щоб включитися до праці над визволенням України.

То ж усі на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, щоб [illegible]дувати свої сили для визволення України, що страждає, України, що бореться!

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

26)

Чи догадувався чужинець про те, що той кельнер, чи кельнерка, які так ввічливо згинались перед ним, були агентами НКВД?

В СССР проституція, офіційно заборонена, але в готелях і ресторaціях Торгсіну та Інтурісту, куди вільний доступ мали тільки чужинці, та елегантно вбрані чекісти, браку в повіях не було, але всі вони були явними або тайними агентами НКВД.

Всі перекладачі і перекладачки, всі гіди — обов'язкові агенти НКВД, бо хіба можна звичайному обивателю мати будьякі стосунки з чужинцями? Адже ж звичайний обиватель може застогнати від голоду, злиднів, поскаржитись чужинцеві на те, що він нізащо сидів у в'язниці і т.д. Та мало яких „дурниць" може наговорити звичайний горожанин чужинцеві, а той чужинець, може ненароком кореспондент, або ще гірше — письменник і розпише так СССР, що аж в очах Кремлені потемніє.

Повертаючись до золота, Торгсіну, Інтуріста і чужинецької валюти. Все — все було зорганізовано з одного боку на пропаганду богатства в СССР, а з другого боку — золото і валюта.

Всі „найкращі" повії були мобілізовані, пройшли спеціальний вишкіл в Чека — НКВД, дістали завдання викачувати з твердолобних фашистів, — (за термінологією НКВД) — англійських та інших чужинців — моряків і з чужинців інших категорій, — валюту і деякі шпигунські відомості, а одночасно пильно стежити за кожним кроком чужинця.

Викачуючи валюту пропонувалось простим засобом: „я трошки проголодалась" „я хочу пити"; „мені вподобалась ота суконка"; „мені хочеться чогось солодкого" і т.д.

Шпигунські відомості діставались теж простим заходом: кожній повії чи перекладачці, або кельнерці дозволялось десь в інтимному куточку розплакатись і розповісти, що прокляті большевики пограбували все, батьків замордували, а вона бідна сирітка... і т.д.

Одним словом, дозволялось лаяти совєтську владу і самого „батька", стільки, скільки було їм потрібно, але... не більше.

Якийнебудь сердобольний чужинець міг не витримати і, втішаючи „бідну сирітку", сказати щонебудь, наприклад: „не плач бідненька, ми скоро знищемо цих бандитів і т.д.

Валюту викачувалось і таким чином з чужинців:

Всім нам відомо, що греки дуже побожний нарід.

Прибуваючи на своїх „черепахах" до країни людоїдів, капітани отих „черепах", дуже цікавились купівлею образів святих, які в царській Росії дуже майстерно виповнювались і оздоблювались золотом, або позолотою.

А через те, що в СССР тримати образ було небезпечно, бо за те можна було в кращому випадку бути викинутим з праці, а в іншому випадку дістати 5 років концентраку, то горожани хоч і з болем в душі, але „добровільно" прощались з іконою і продавали тому, хто бажав купити. Але яка користь державі з того, що горожанин продасть грекові ікону? Ніяка. І тут держава виступає як монополіст — продавець. Наївний грек, звичайно звертається в ресторації Інтуріста, чи Торгсіна до повії з проханням допомогти йому придбати ікону в золоті, або в позолоті.

Повія охоче погоджується допомогти і... пригадує, що одна її знайома має надзвичайно гарний образ Богоматері, оздобленої золотом.

Очі капітана загорілись надзвичайним інтересом до такого образу і він негайно відряжає повію до її „знайомої", обіцяючи, що він повію окремо презентує якоюсь цінною річчю.

Вона йде в... НКВД, бере там одну з реквізованих ікон, оздоблену золотом продає капітану і за 300 карбованців золотом і дістає окремо від нього презент.

Капітан, щасливий, летить на свою „черепаху".

А через день НКВД (водне) робить перевірку на пароплаві, чи нема там часом „контрабанди", находить російську ікону, сконфісковує її і накладає грошеву кару на капітана за контрабанду.

Таким чином і валюта „законно" викачана і ікона повернулась в НКВД. А наївних капітанів — греків ще вистачить.

Не дивлячись на те, що в 1933 році на Україні умирали мільйони людей від голоду, в містах магазини „Торгсін" були вщерть заповнені вищої експортової якості харчовими продуктами, призначеними на продаж чужинцям.

Совєтські „дальнозоркі" політики гадали, що чужинці з країн „прогнившого капіталізму", такі ж голодні на харч, як і обивателі СССР і негайно накинуться на купівлю того, що у совєтських обивателів викликало болі в шлунку, — коли вони у вітринах все те бачили. Але на превеликий жаль Совєтів, чужинці не були голодні і дуже обмежено купували провіянт.

Переконавшись в тому, що таким чином владі через Торгсін не вдається викачати з чужинців валюту, влада дозволила Торгсінам продавати повіям харч за чужинецьку валюту. Власно кажучи, за ту валюту, яку повія дістала від чужинця.

Але тієї „пенсії" яку одержували повії від чужинців і здавали до Торгсіну, купуючи там харч, було занадто мало на те, щоб утримати хоч одного лідера комуністичної партії закордоном, скажімо Тореза у Франції.

І ґеніяльні людоїди з Кремля найшли друге джерело — населення.

(Дальше буде).

Е. Більський.

ПРОБЛЕМА ЗАКЕРЗОННЯ

Усі аргументи, уживані польською стороною сьогодні в справі Львова служать лиш для замаскування дійсних замірів та цілей польської експанзивної політики. Багаторазові твердження поляків, що „українці жадають від нас зречення наших східних кресів" є лиш баламутством для затушування і промовчування справи Закерзоння. Де і коли висунули українці тепер жадання супроти поляків „підписати зречення зі східних кресів"? І яке практичне значення має така підписка в сьогоднішній дійсності? Але як довго українська сторона промовчуватиме наші претенсії до Закерзоння — так довго поляки висуватимуть „проблему Львова" як території, без якої, як твердить генерал Андерс, не може існувати незалежна Польща. Як довго поляки твердитимуть, що Львів є історичним польським містом — так довго українці мусять доказувати, що Люблин з замком Любарта, ціле Підляшшя з історичними містами — Межиріччям — резиденцією Рюриковичів, князів Святополк-Чарторийських, Любартовом, — колишнею столицею Любарта або Коднем колишнім осідком українсько-литовського княжого роду Сапигів є відвічною українською землею, без якої важко собі уявити існування незалежної української держави! І дальше, оскільки серед поляків є ще імперіялісти, що мріють про Польщу „від моря до моря", до старих границь Болеслава Хороброго" — так довго мусять бути й серед нас мрійники, що пригадуватимуть нашому громадянству про старі кордони Володимира Великого і Ярослава Мудрого, що сягали, як відомо, Вісли під Краків і Варшаву. Версальська Польща мала дві засадничі політичні концепції — Пілсудського, про союз з Заходом проти Сходу і андрусівську концепцію польської ендеції — про союз зі Сходом коштом України. Перша концепція Пілсудського не знайшла прихильників серед польського громадянства і не була ніколи навіть в частині реалізована. Війна 1920 року з большевиками була невдалою спробою реалізувати цю концепцію. Війна ця, однак, закінчилася „андрусівським" Рижським миром, що був опрацьований згідно з політичною концепцією ендеції. Сьогодні на еміграції поляки презентують нову політичну концепцію „Межимор'я", союзу народів середущої Европи. Абстрагуючи на цьому місці від детайльних плянів цієї концепції і від її приємливости чи неприємливости для нас, треба ствердити, що ця концепція не має багато прихильників серед самого польського громадянства, що є виховане на перестарілих польських історичних традиціях шляхетчини, і що врешті, самі визнавці цієї теорії розуміють її по різному. Чи супроти цього має ця концепція аж таку вартість для нас, українців, щоби платити уже тепер за право приступлення до неї векслями „in блянко" у формі зречення наших претенсій до Закерзоння?

Однак, мимо розбіжностей серед поляків щодо засадничої інтерпретації політичних концепцій ані один з польських політиків не заявив публично, що значить майбутнє українсько-польських взаємин у впертій праці над обрібкою польської гром. опінії й злагідненню антаґонізму межи двома народами. Цей антаґонізм був побудований на шляхетській, февдальній традиції польської провідної верстви, що стало уявлялла собі нас або як „порядних русинів" (поржондни русін"), що мають бути погноєм і робочою силою, „тяглом у поїздах їх бистроїздних" („панове шляхта з шаблями до бою, а ти, хлопе, з відлами до ґною"), або ж знову як українця-гайдамаку, з яким не може бути розмови і єдиним арґументом супроти нього є шибениця (клич підземної Польщі з часів війни 1839/44 років: „Ім слоньце вижей — Сікорскі бліжей- Бендзє Сікорскі, пшийдзе час Польскі — не стане гакуф на гайдамакуф!").

Поминаючи мовчанкою конечність праці серед громадянства в напрямі злагодження взаємного антаґонізму, польська сторона уявляє собі сьогодні українсько-польське порозуміння як 1) зафіксування „чорне по білому" сьогоднішнього фактичного стану на українсько-польському пограниччу; 2) вмовлення в українців, що для добра „спільної справи" належить забути старі кривди а також усяку думку про наші претенсії до Закерзоння і; 3) що для історичної справедливости, для вирівнання „кривд Польщі", що вона їх зазнала наслідком останньої війни, треба пам'ятати про „проблему Львова", бо ж це є польське місто і т. д.

Ця тактика є суґґерована поляками нашим „порядним русинам", і, треба признати, знайшла деякий відгук серед певних кругів наших „політиків" і сьогодні чуємо в нашій пресі тут і там „пробовкування" про конечність, психологічної ліквідації справи Закерзоння „задля святого спокою". Таке саме „злагодження українсько - польського конфлікту" ціною 200,000 українського населення Закерзоння, вивезеного тепер на Захід, проповідують і комуністичні політруки серед нашої заокеанської еміграції, що в багатьох випадках живіше реагує на трагедію Закерзоння, аніж наша „великоукраїнська громадськість" в Европі". Розуміємо наставлення нашого громадянства, що є втомлене і вичерпане нервово і фізично наслідком воєнних і повоєнних подій, перемучене враженнями, та виснажене надміром колись простих, а сьогодні важких до розв'язки проблем нашого щоденного буття. Розуміємо, що в сучасних умовах, коли здобування куска хліба насушного є нераз важкою проблемою, громадянство нерадо думає про проблеми ширші, проблеми нашого загально - національного буття або небуття і відмахується з досадою від цих проблем: „дайте мені спокій з вашою політикою". Таке ми чули на всееміграційному з'їзді з уст відомої нашої діячки і громадянки, що ж тоді можна сподіватися від „сірої людини" з наших мас? Та цей типовий для еміграції комплекс, що спихає нас на „смаження у власному сосі", аж ніяк не виправдує нашої політично думаючої громади, що в боротьбі за „шмат гнилої ковбаси" часами забуває ціль нашого існування на еміграції а за еміграційними незгодами забуває чи не хоче думати про всеукраїнські національні проблеми, до яких належала вчора і належить сьогодні проблема Закерзоння.

Цієї проблеми не розв'яжемо сьогодні в якій хочете приємній „дискусійній атмосфері" з нашим західним сусідом. Проблему цю державного маштабу розв'язати можуть лиш і єдино вільні і незалежні держави Україна і Польща. І не треба тут знову виламувати відкриті двері і відкривати Америку, що ця розв'язка тоді, в майбутньому, може прийти тільки шляхом взаємного компромісу.

А наразі нехай нам буде вільно перефразувати одне речення зі статті відомого польського журналіста Ришарда Враґі („Є тільки одна справа — свободи...", „Кроніка", 9. 11. 47, Франкфурт): „Заки не бачу вільної України і вільної Польщі — не підпишу деклярації про віддачу Холмщини, Підляшшя і Лемківщини. Пощо? Для кого? Чи не для для того, щоби зробити з цих земель подарунок енкаведистові та вірному соратникові „батька народів" — „президентові" Берутові?"

(Кінець).

КОМУНІКАТ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(Серпень 1948).

Новий іміграційний закон.

На основі нового іміграційного закону буде допущено до Зл. Д. 205,000 скитальців (Діспплейсд Персонс) впродовж найближчих двох років. Тому, що багато скитальців, які мали вже афідевіти з Америки та перейшли навіть провірки не могли приїхати до Зл. Д. і ждуть тепер на вирішення, подаємо до загального відома усіх інтересованих, які вислали будь кому афідевіт до Европи, щоби зараз виповнили ще додаткові друки на запоруку праці. Ці друки можна одержати в ЗУАДКомітеті під адресою:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

По виповненню цих друків, треба прислати їх негайно до ЗУАДКомітету на подану повище адресу.

Іміграційний Відділ.

При виконанню нового іміграційного закону велику ролю відограють Американські Допомогові Організації, які мають свої представництва в Німеччині та Австрії. Саме тому і ЗУАДКомітет поширив сітку своїх офісів в окупованих краях, щоби дати нашим людям якнайбільшу поміч в їх переселенню на постійне життя в нових країнах.

Щоби іміграційна праця була плянована ЗУАДКомітет подає до відома, що представництво Комітету в Німеччині та Австрії буде інтертенювати у властей тільки в справах тих наших людей, які вислали свої афідевіти та забезпечення праці і мешкання до ЗУАДКомітету.

Багато наших громадян просять ЗУАДКомітет інтертенювати в других Комітетах, яким вони передали іміграційні справи. В таких випадках треба звертатися до давного Комітету, бо на чужу інтервенцію вони не глядять прихильним оком.

ЗУАДКомітет звертається ще раз до нашого Американсько-Українського Громадянства з проханням, щоби на майбутнє:

а) в усіх справах переселення звертатися до Відділу Іміграції ЗУАДК;

б) усі заяви на працю та помешкання для наших земляків на скитальщині зголошувати негайно на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.,
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

До Українських Професіоналістів і Бізнесменів

(Друга просьба У. К. Комітету).

Три місяці тому ми вислали до Вас довшого листа, в якому просили Вас, як провідних і визначніших громадян у наших громадах, зложити **відповідну жертву на Помічну Акцію для Допомоги Визволенню України,** на яку Український Конгресовий Комітет потребує негайно найменше **50 тисяч долярів.** Ми мали адреси лиш до около 600 з Вас і тому до тих 600 ми вислали листи й зворотні коверти, а до решти апелювали через наші часописи.

Досі лиш около 10 бизнесменів і професіоналістів прислали свої жертви — дехто по $100, дехто менше, всеж таки ці 10 зложили понад $500. Колиб усі 600 з Вас, що отримали наші просьби особисто, були прислали свої жертви, то досі Ви самі могли були зложити від 30 до 40 тисяч долярів. А коли б були прислали свої жертви всі українські професіоналісти й бизнесмени в Америці, що доцінюють працю Українського Конгресового Комітету, то досі ми повинні були одержати не 50, а 100 чи 150 тисяч долярів.

Минуло три місяці, а ми все ще чекаємо Вашої ласкавої відповіди й жертви. Вашу дотеперішню мовчанку мусимо оправдати літними вакаціями, виїздами, додатковими видатками, тощо. Та літо й вакації минають. Відсвяткувавши День Праці всі знову візьмемось з відсвіженими силами до посиленої як особистої так громадської діяльности.

Тому щераз пригадуємо Вам нашу просьбу з-перед трьох місяців. Просимо прислати Вашу жертву на Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України. Тим, яких маємо адреси, висилаємо цю просьбу листовно і залучаємо зворотні коверти. Тих, кого адрес нажаль не маємо, мусимо знову просити через наші часописи. Отже звертаємось до всіх Вас, українські професіоналісти й бизнесмени: Відгукніться на цю просьбу своїми щирими жертвами. Заохотіть також до виконання цього громадського обовязку всіх Ваших знакомих і приятелів.

За місяць вересень повинні обізватись тисячі українських професоналістів і бизнесменів, а не лиш одиниці!

Чеки виписувати й листи висилати просимо на імя й адресу:

Ukrainian Congress Committee
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

ІМПОРТ З РОСІЇ ДО АМЕРИКИ ЗБІЛЬШИВСЯ

Вашингтон. — Не зважаючи на напружені відносини між Советами й Злученими Державами, імпорт товарів з Росії до Америки збільшився в місяцях квітні, травні й червні в порівнанні з імпортом в тих самих місяцях минулого року, як про це оповіщає департамент торгівлі. В біжучому році імпортовано з Росії до Америки товарів вартости $36,548,000, а це значить на $4,027,000 більше ніж в тім самім часі минулого року. Головним товаром, який привезено з Росії, були футра. Крім того спроваджувано марганець, асбестос, кавяр і ін.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

ДІТИ, СТАХАНОВЦІ І „НЕРОБИ" В УКРАЇНІ ПЕРЕД ЖНИВАМИ.

Що московські хижаки уживають широко примусову працю дітей в хліборобстві і промислі України, з копальнями включно, не є ніякою новиною. Деякою новиною є хвалитися цим, як це робить дописувач „Ізвестій" Стекольніков в числі з 15. 6., в дописі з Бердичівського району. Існує там „взірцева" артіль „Хлібороб", якою кермує якась М. Кондратюкова. Панує там повійне кріпацтво — „Ціла площа засівів закріплена за бриґадами і ланками в 1947 р. на вісім років. Провадиться точне обчислення праць кожної ланки"... „Ми вийшли з будови управи. В сусіднім господарстві вовтузились дітки (детішкі). Ми своїх дітей призвичаюємо від шкільної лавки до культурного провадження хліборобства, — промовила Марія Кіріллона. Справді, школярі провадять тут засіви всіх культур уживаних на ланах їх колхоза. Діти розподілені на ланки, в яких панує така ж організація праці, як і в ланках їх батьків..." Відновлено, як бачимо, і спадщинність кріпацтва.

В **„Правді"** з 16. 6. уміщено допис Кісельова „Україна перед жнивами". Повідомляється тут про „боротьбу хліборобів України за виконання зобов'язань данних т. Сталіну". Іншої журби вони очевидно не мають. Вихвалюється далі комбайерів Уколва, Жіжка і Чмихала за те, що вони забов'язались виконати кожний протягом 16 днів 750-800 гект. Почин їх „підхопили" сотки їх наслідувачів на Дніпропетровщині, Херсонщині, Одесщині, зобов'язуючись намолотити означені кількости збіжжа, без втрат (еге ж), ствердити які досить тяжко".

„На жаль подекуди є ще поважні недотягнення в приготованнях до жнив. Навіть в південних областях — Херсонській, Миколаївській і Дніпропетровській, які мусять першими розпочати жнива, затяглись недопускально направи комбайнів, молотилок і косилок".

„В МТС Миколаївської області, наприклад, виконано плян направ комбайнів менше ніж на три чверті. В Одеській області є МТС, які не виконали цеї праці і наполовину".

„Поважне занепокоєння викликає стан направи комбайнів, а особливо звичайних жниварок на Полтавщині, Черниговщині, Житомирщині". Отже не диво, коли в „Правді" з 24. 6. якийсь Лаптьов закликає люто до боротьби з „неробами, спекулянтами та іншими, що тягнуть колхоза назад, не вирівнюють свого заборження перед державою та спричинюють малу заплату за трудодні". Переконавшись очевидно, що московської ненаситности ніяк вдоволити не можна.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

ПІТСБУРЩИНА ОЖИВАЄ!

Український Горожанський Клюб, Норт Сайд Пітсбурґ, зложив у редакції „Народного Слова" квоту 50 долярів через Василя Оборишка на Політичну Акцію У. К. К. — яку редакція перслала до Українського Конгресового Комітету.

Посилім дальше наші жертви, щоб Пітсбурщина могла заняти перше місце на лісті жертвенности на політичну акцію УКК.

Вже можна замовляти Календар У. Н. Союзу на 1949 рік.

В наступному 1949 році припадає 55-та річниця з дня заложення Україського Народного Союзу. З цеї нагоди Головний Уряд У.Н.С. рішив видати ювілейний Календар-довідник У. Н. Союзу на 1949 рік, що крім звичайних календарних матеріялів матиме теж основні енциклопедичні інформації про У. Н. Союз, про Америку і Україну та про українців у цілому світі і про всі ділянки їх життя та творчости, як теж багатий літературний відділ. Календар вже є в підготовці і мав би появитися вже з кінцем жовтня цього року. До співпраці в його редакції запрошено найкращі українські сили, як теж представників українських громад з усіх країн і континентів. Цей великий Календар-довідник мав би бути дальшим поширенням та доповненням відповідних видань У. Н. Союзу, що появилися досі. Він повинен стати настільною книгою кожного українця в Америці і закордоном, необхідною в праці і надозвіллі. В Календарі кожний українець матиме всі найбільш необхідні інформації і цей Календар подуманий справді як дорадник і розрадник кожного. Незважаючи на великі кошта видання, вартісних матеріялів та багатих ілюстрацій, ціну Календаря встановлено тільки на один доляр за примірник. Проте, з огляду на великі кошта друку і паперу, Календар появиться тільки в обмеженій кількості і тому хто хоче запевнити собі його одержання, повинен негайно виповнити подане внизу замовлення та вислати його разом з належитістю до Адміністрації „Свободи" на подану внизу адресу. Це повинні зробити не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь широкий загал американсько-українського громадянства, бо Календар У. Н. Союзу на 1949 рік це буде справді настільна книга для кожного українця. Тільки негайне замовлення може забезпечити вам її одержання. Тому поспішайте з висилкою замовлення.

(Прохаємо витяти, чітко виповнити і негайно разом з належністю переслати на адресу „Свободи").

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК

До Адміністрації „Свободи"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Я, ______________________________, замовляю
(Ім'я і прізвище)

оцим Календар У. Н. Союзу на 1949 рік в кількості ______ примірників і на ту ціль пересилаю чек (мони ордер) на суму $________ як належитість по $1.00 за примірник.

____
Підпис (писати по-англійськи).

Адреса: ______________________________
____
____

У війську є не тільки герої

В усіх країнах світу вже так прийнялося, що суспільство окремою увагою оточує своїх вояків та в кожному з них добачує, якщо не готового вже то майбутнього героя. Це нічого дивного, бо ж вояк — це символ оборони країни, її безпеки та боротьби за її свободу в минулому, сучасному, чи майбутньому. Таке наставлення до вояків є не тільки оправдане, але й потрібне і воно має велике виховне значення. В літературі, у фільмах, в журналах та щоденній пресі вояка завжди майже представляється як усоблення всіх найкращих чеснот.

Головний натиск на таке відношення до вояка кладеться головно в мілітарних країнах. Про Німеччину сьогодні вже не доводиться говорити, але це з тим більшою силою проявляється в Совєтському Союзі. Там — якими то тільки титулами і суперлятивами не обкидується армію взагалі і кожного вояка з окрема. І „доблесні", і „непереможні", і „соколи" — очевидно Сталінські, коротко: герої. Але це в жодному разі не віддає справжнього стану совєтської армії. Звичайно, це не відноситься до поодиноких вояків, як осіб, бо цілком певно там є завзяті, відважні і хоробрі вояки. Але, завіщо їм битися? За Сталіна, якого вони вже в колисці прокляли, чи за зненавиджену большевицьку систему терору і рабства? Власне цим, зненавидженим большевицьким режимом треба пояснити ці загально відомі факти масової дезерції зі совєтської армії, що доходила прямо до мільйонів. Ганьба за це спадає не на людей, але на систему. Вояк буде боротися тільки тоді, як має за що і за кого. Але важко було б шукати за героями між тими, що їх дослівно женуть на фронт нагаями та кулеметами. Автім, хто знає, чи це власне в цій масовій дезерції і не проявляється героїзм гноблених Кремлем народів.

Виринає запитання, як мається ця справа в американській армії? Звичайно, американські вояки теж є тільки люди і між ними теж трапляються випадки несубординації, боягузтва і навіть дезерції. Але ці випадки є відносно такі зникаючо малі, що вони з черги насувають відповідні висновки. Згідно з одержаними з військових джерел інформаціями Джіма Дж. Лукаса з „Ню Йорк Ворлд Телеграм", за весь час війни в американській армії і на всіх фронтах було 38,000 випадків не виконання наказу, сваволі, боягузства і дезерції. 38,000 на мільйони це справді безприкладно малий відсоток, але й серед тих цілком не має зради в тому розумінні, що вояк перебіг до ворога.

Зі судових повідомлень та спостережень військових командантів робиться деякі інтересні висновки щодо цих, які зламали військову дисципліну. Виявляється, що в більшості це був страх, в поодиноких випадках „обставини", а ще в інших прямо „фантазія". Кожному з тих вояків, що втік з фронту, дається нагоду змити зі себе цю ганьбу та виправдатися дальшим солідним виконанням своїх вояцьких обов'язків. Але виявляється, що тільки деяка частина виправдалася. Інші воліли ганьбу засуду і поворот без чести додому, зглядно до тюрми. Частина тих, які виявили бажання виправдатися, при нагоді знову дезертирувала. Статистика теж виказує, що тільки мала кількість з тих, які виправдувались на фронті, згинули. З цих же американських військових кол стверджується, що тільки за деякими малими виїмками загал американських хлопців і чоловіків виявив, в порівнанні з іншими арміями, ще найбільшу готовість вмерти в обороні своєї країни, хоча в Америці ще найменше ведеться під цим оглядом пропаганда.

ДАРУНОК З НАГОДИ ДНЯ НАРОДИН. — Власник нюйорської крамниці з песиками, Билі Ровз, святкував свій 61-літній день народин у такий спосіб, що роздав даром 50 песиків для дітей, які найкраще описали причини, чому вони хочуть мати песика. Лоренс Леві з Бронксу, у віці 8 літ, дістав першого песика. На образку показаний хлопець і його песик.

Все ще треба збирати товщ

В світі все ще почувається гострий брак товщів, як тваринних, так і рослинних. Тому американський департамент хліборобства закликає американців — особливо жінок-господинь — збирати й надалі кожну краплину вжитого товщу. Це якраз жінки зібрали 78 відсотків всього зібраного старого товщу. Їм не раз говорилося про те, яку важну ролю вони виконують в заощадженні товщів. Але яка організація з а й м а є т ь с я тою справою?

Перш за все треба згадати американський комітет з б и р а н н я товщу. Цей комітет зорганізовано приватними підприємцями в липні 1942 року, коли почалася кампанія за збирання товщу. Керував тою кампанією на той час спеціяльний відділ при Раді Воєнної Продукції.

Підприємці, що перетоплювали зібраний товщ, та інші зацікавлені г р у п и створили згаданий комітет для безпосереднього контакту з урядом. Цей комітет фактично переводив кампанію за збиранням товщу і тим самим займається і тепер. Він робить оголошення, виставки, видає публікації, та шукає співпраці преси і радіо. Комітет має штаб своїх представників, які співпрацюють з районовими, стейтовими та повітовими представниками департаменту хліборобства.

Місцеві представники комітету є також у звязку з тими, хто перетоплює товщ, з мясниками та з іншими особами, що приймають і збирають старий товщ. Вони роблять все можливе аби програма збирання товщу була успішною, але не беруть безпосередньої участи в самому збиранні товщу. Тим займаються фірми, які збирають, перетоплюють, відсилають старий т о в щ д л я індустріяльного вжитку.

Маючи до діла зі справою харчових продуктів в цій країні, департамент хліборобства пильно слідкує за потребою в товщах як тут, так і по цілім світі. Тому цей департамент цікавиться як переводиться програма збирання с т а р о г о товщу. Від часу до часу видає заяви та інформації відносно ринкової ситуації товщів та про необхідність продовжувати збирання старого товщу.

Перетоплення вжитого, старого товщу допомагає задовольнити індустріяльну потребу в нім. Наступні числа підтверджують це. За шість років — з серпня 1942 по січень 1948 — самі американські жінки заощадили й віддали **670 мільйонів** фунтів товщу. За 1947 рік жінки віддали поверх 114 мільйонів фунтів — майже 10 мільйонів фунтів місячно.

Тому, що цілий світ все ще терпить від браку товщів, департамент хліборобства звертається ще раз до американських господинь аби й надалі збирали й віддавали кожну краплю вжитого, старого товщу.

Загальна Рада.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти А просвіта — це сила.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,623 Присняк Марії тітки від Долішна Парані д. Стася із с. Домаморичів (Тернопіль).

15,624 Славич Василя брата від Славич Онуфрія в с. Журавель (Лісько).

15,625 Гардон Параски і Олени сестер від Гардон Миколи с. Івана з с. Балютянки (Сянік).

15,626 Хомич Анни зам. Балицька від Хомич Онуфрія с. Миколи з с. Стерниці (Сянік).

15,627 Тимочко Розалії тітки з с. Березниці Вижної від Тимочко Анни з с. Бережниці Вижної (Сянік).

15,628 Власенко Марії Петрівної та знакомих з м. Волочиськ від Богославець Семена Павловича.

15,629 Лотоцький Олекси, Кудрик Михайла від Богач Іванна с. Олекси з с. Цеброва (Тернопіль).

15,630 Василюк Анни, Смаль Ольги з с. Заболоті (Бресть Литовсь.) від Василюк Марії.

15, 31 Сурмай Ілька з с. Гнила (Турка) від брата Сурмай Федора.

15,632 Рідних і знайомих в околиць Борщева і з с. Стегниківці (Тернопіль) від Воркун Мирослави.

15,633 Вовк Івана з с. Юрківка (Товмач) від сестри Вовк Михайлини.

15,634 Мариш Теодора, Ганчарук Івана з с. Бросуки і Бугаї (Камінець Подільський) від Гнятюк Анни д. Івана.

15,635 Палетник Марії, Заторський Івана, Фарило Михайла з с. Стара Рола, Бачинський Осипа з с. Стара Сіль (Самбір) від Басараб Теодозії.

15,636 Семків Олекси з с. Яблінка Вижня (Турка) від Семків Луки с. Василя й Катерини.

15,637 Коломаз Анастазій д. Василя з с. Торкі (Сокаль) від Ведмедик Івана с. Івана.

15,638 Ващак Василя з м. Добромиль від Бобків Єлени зам. Плетуніцька.

15,639 Штур Анастазії з с. Саданівка (Броди) від Шинкарук Івана.

15,6г0 Крицька Анни з дому Максимів з с. Остапя (Скалат) від братового сина Максимів Михайла.

15,641 Лучків з дому моеї тети з с. Горпилович (Мостиська) від Повлуцька Дори.

15,642 Лаврик тітки з дому Гирдуш з с. Довжниця (Лісько) від Теленко Володимира.

15,643 Онисько Івана, Салїга Івана та Огейчик Романа с. Антона в м. Хомська (Кобринськ) від Серафимович Василя.

15,644 Отця монаха Марченко Іоасафа з Вел. України та односельчан о. Аксейський і Гречко Михайла від Марченко Семенна з с. Слободи Голодоївки (Ростов, Тагарное).

15,645 Камінецький Гринька с. Івана з с. Коровця Голодовська (Львів) від Камінецький Станислава.

15,646 Сямука Семена від Полищук Павла с. Ігната з с. Чорноплес (Волинь).

15,647 Зазуля Михайла від Зазуля Осипа з с. Біла (Тернопіль).

15,648 Мицьо Миколи вуйка з с. Поляна Щавний (Лісько) від дочки Юлії Мицьо Катерини зам. Шеремета.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,

P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1915. Тарзан утік!

Коли Тарзан заглянув капітана Ґідзела в дверях, він показав на Неду: „Хто їй зробить щось злого, той згине" — загрозив пан джунглів.

Негайно потім він подався до вікна і щез.

Щойно тоді Ґідзел відзискав голос і закликав сторожу.

„Отой чортяка був тут!" — заверещав він. — „Перешукайте подвір'я й вбийте його!"